

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE „Alexandru Ioan Cuza”**

IRIMIA ANA IRINA

TEZĂ DE DOCTORAT

**TEMA: MULTIDIMENSIONALITATEA INTERACȚIUNILOR ÎN GLOBALIZARE.
IMPLICAȚII ȘI DETERMINĂRI ASUPRA SECURITĂȚII NAȚIONALE**

REZUMAT

Conducător de doctorat:
Prof.univ. dr. ȚUȚU PIȘLEAG

Teza elaborată în vederea obținerii
titlului de DOCTOR în „*Ordine Publică și Siguranță Națională*”

- BUCUREȘTI, 2017 -

CUPRINS

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. CLARIFICĂRI ȘI DELIMITĂRI TEORETICO-METODOLOGICE ASUPRA PROBLEMATICII DE ANALIZĂ

1.1. Globalismul și globalizarea în secolul XXI

1.1.1. Globalizarea și impactul ei asupra teoriei relațiilor internaționale

1.1.2. Pro și contra globalizare

1.2. Imperialismul și globalizarea pe coordonatele neoliberalismului

1.3. Statul națiune în globalizare

1.3.1. Globalizarea și statul națiune în epoca post Război Rece

1.4. Politicile publice privind securitatea națională

1.4.1. Securitatea și interesele naționale

1.4.2. Politica de dezvoltare regională în România

1.4.3. Principiile politice de dezvoltare regională

1.4.4. Politici de cooperare internațională

1.4.5. Politica externă și de securitate comună

1.4.6. Politica europeană de securitate și apărare

CAPITOLUL II. DIMENSIUNI ȘI INTERDEPENDENȚE ÎN GLOBALIZARE

2.1. Economia în secolul XXI

2.2. Modele socio-umane în societatea secolului XXI

2.3. De la militarism și confruntarea ideologică din secolul XX la noile forme ale democrației

2.4. Dimensiuni ale procesului de globalizare

2.5. Militantismul social și influențe asupra decidenților instituționali asupra politicilor de securitate

CAPITOLUL III. MULTIPLICAREA ACȚIUNILOR ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

3.1. Niveluri de analiză în relațiile internaționale

3.2. Liberalismul economic

3.2.1. Trăsături principale ale liberalismului clasic

3.2.2. Doctrina economică a lui Adam Smith

3.2.3. Liberalismul în România

3.3. Societatea civilă transnațională

3.4. Contrademocrația - o nouă formă a democrației

CAPITOLUL IV. MANIFESTAREA PUTERII STATULUI NAȚIUNE ÎN GLOBALIZARE

4.1. Conceptul de putere și tipologia puterii

4.2. Fundamente ale strategiei naționale de securitate

4.3. Dinamica relației politice de securitate - strategii de securitate

4.4. Suveranitatea și securitatea națională în globalizare

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

INTRODUCERE

Lucrarea de față, denumită „*Multidimensionalitatea interacțiunilor în globalizare. Implicații și determinări asupra securității naționale,*”, își propune să analizeze nevoia de cunoaștere și interpretarea cât mai realistă a schimbărilor structurale ale lumii începutului de secol și mileniu, datorită globalizării și apropierea de practica relațiilor internaționale și de înțelegere a mecanismelor care generează noi reguli în abordarea securității.

Printr-o abordare relativ simplistă, globalizarea implică fluxuri crescânde, intensificate și complexe de bunuri și servicii, capital, idei care se integrează transfrontalier în domeniile economic, cultural și social, și care deopotrivă aduce atât oportunități cât și costuri.

Așadar, studiul sistemului național de securitate, geneza, evoluția și consecințele funcționării sale, reprezintă o necesitate în înțelegerea proceselor globalizării din perspectiva cea mai importantă a existenței unei națiuni.

Țara în care trăim, statul, ar trebui să ne ofere siguranță. Trăim într-o lume nesigură din orice punct de vedere, care pe zi ce trece devine tot mai complicată, tot mai greu de înțeles. Mai mult de atât, cerem tot mai mult de la planeta Pământ, îi forțăm limitele în dorința noastră de a avea totul, de a cunoaște totul, de a fi mai presus decât forțele naturii.

Globalizarea este un proces care se află în plină evoluție și de aceea este greu de presupus care va fi rezultatul final al acestui fenomen. Efectele pe care le-a avut procesul globalizării ne determină să declaram cu certitudine că acest fenomen are atât un impact pozitiv, cât și unul negativ.

În toată complexitatea sa ca fenomen globalizarea a devenit din ce în ce mai mult o adevărată dezbatere în toate mediile sub aspectul oportunităților, temerilor,

efectelor benefice sau nu, și a vulnerabilităților etc.

Totodată, globalizarea comportă și multe pericole. Din cauza avantajelor globalizării distribuite neuniform, aspectele negative ale acestui proces s-ar putea rasfrânge mai ales asupra țărilor mai puțin dezvoltate, astfel încât acestea ar putea rămâne departe de progresul general sau chiar în afara lui. În condițiile globalizării crește instabilitatea globală a economiei mondiale. Încetarea creșterii economice a S.U.A. se răsfrânge negativ asupra întregului sistem economic mondial.

Totodată, cercetarea efectuată încearcă să multiplice punctele de vedere asupra viziunii în care s-au produs și evoluează globalizarea ce influențează starea de securitate a națiunilor, dar și a comunității internaționale în ansamblul ei. Teza de doctorat se concentrează, în principal, asupra globalizării și sistemului național de securitate prin prisma evoluțiilor asupra celor patru capitole: abordarea conceptului asupra problematicii de analiză; analiza dimensiunilor și interdependențelor în globalizare; multiplicarea acțiunilor în relațiile internaționale; manifestarea puterii statului națiune în globalizare.

Globalizarea este un proces obiectiv. A te opune fenomenului globalizării este ridicol. Chiar dacă suntem toți conștienți de dezavantajele pe care le comportă acest fenomen, umanitatea nu este în stare să se izoleze de el. Toate nemulțumirile îndreptate împotriva fenomenului globalizării își pierd din start orice însemnatate.

Globalizarea este un fenomen al evoluției umane. La fel de ridicole se prezintă și manifestațiile de stradă îndreptate împotriva globalizării. Procesul globalizării poate fi privit ca o provocare adusă statelor naționale și, totodată, ca noi posibilități de dezvoltare ale acestora. Fiecare stat în curs de dezvoltare riscă să se afle la periferia dezvoltării economice, stabilității sociale și politice în cazul în care nu vor fi în stare să facă față acestor tendințe ale schimbării.

Ce perspective se pot întrevădea, în viitorul apropiat în relațiile economice și sociale? Este evident că megatendința acestui început de mileniu, și care cu siguranță

se va accentua în viitor, este globalizarea, integrarea tuturor țărilor într-un singur sistem coerent, armonizat.

Demersul este foarte îndrăzneț, dar în același timp roadele lui se pot întrevedea ușor. Se dorește să se ajungă, cu timpul la o „ștergere” a granițelor artificial întreținute între bogați și săraci prin ridicarea acestora din urmă la un nivel economic, social și cultural decent, în acord cu prevederile Cartei Organizației Națiunilor Unite (O.N.U.) cu privire la dreptul fiecărui cetățean la o viață demnă.

Nu este exclusă cu timpul chiar o integrare totală a întregii economii într-un singur sistem prin eliminarea granițelor naționale, iar semnele acestui demers sunt evidente cel puțin la nivel european.

Elaborarea tezei de doctorat a constituit o oportunitate de investigare amplă a temei și în domenii conexe cu securitatea, oferindu-mi posibilitatea de a colabora cu persoane și instituții din cele mai diverse medii instituționale, cărora le exprim mulțumirile mele. Am putut să constat atât identitatea unor puncte de vedere, cât și deosebirile esențiale asupra înțelegerii accepțiunii moderne a conceptelor de securitate și sistem internațional de securitate.

Alegerea temei a fost influențată de actualitatea fenomenului precum și de problemele implicate de înglobarea voluntară sau nevoluntară a tuturor statelor lumii în procesul de globalizare. De asemenea, impactul asupra României este unul de proporții, aceasta nefiind încă suficient de dezvoltată pentru a ține pasul cu marile puteri ale lumii, fapt pentru care țara noastră este nevoită să înfrunte dificultăți și probleme pentru a se menține la suprafață.

Noutatea pe care o aduce lucrarea constă în:

- a) evaluarea impactului globalizării asupra economiei în ultimele decenii;
- b) impactul globalizării asupra securității naționale;
- c) analiza influenței globalizării în ceea ce privește piața financiară globală;

- d) analiza influenței globalizării asupra României din punctul de vedere al politicilor de securitate.

Un interes aparte pentru noi l-au reprezentat particularitățile social-politice ale terorismului internațional, ca reflexie și consecință a tendințelor și contradicțiilor globalizării. Aceasta are o importanță practică deosebită, deoarece formarea unui mecanism interstatal funcțional de luptă împotriva terorismului este posibil doar cu condiția că acesta se va baza pe rezultatele obiective ale cercetărilor științifice, cât și pe efectele politicii antiteroriste ale țărilor lumii și comunității internaționale în ansamblu.

Abordarea istorică oferă percepția actualei globalizări ca o culme a unui proces care a străbătut veacurile. Ceea ce trebuie însă menționat este că faza actuală iese din tiparele pe care istoria le cuprinde, procesul luând amploare și căpătând valențe calitativ deosebite.

A considera globalizarea un proces ce erodează statul-națiune a devenit un lucru comun. Cu toate acestea, nu există încă o definiție larg acceptată a globalizării. Fără a cădea în capcana unei ideologii, fie globaliste, fie anti-globaliste, trebuie să constatăm că până și autorii care consideră globalizarea (în sensul de schimbare calitativa, și nu doar cantitativă a regulilor economiei și ale politicii în lume) ca fiind doar un mit acceptă că statul contemporan este supus unor presiuni fără precedent din partea mediului economic global, presiuni la care acesta este obligat să reacționeze, de cele mai multe ori prin adaptare.

Majoritatea analiștilor sunt de acord, că acest proces reprezintă o evoluție naturală spre o lume cu frontiere permeabile, o reconsiderare a sistemului internațional modern bazat pe state. Este interesant însă ritmul acestui proces, faza rapidă de dezvoltare care pur și simplu depășește orice prognoză.

Am putea vorbi într-un anumit sens și de globalizare ca de o „gură de aer” primită de societatea umană care o ferește de dezintegrare. Trebuie făcută aici

distincția dintre acest proces și cel al internaționalizării care înseamnă doar creșterea numărului de tratate și standarde internaționale, care reglementează relațiile dintre state. Trebuie precizat de asemenea și sensul evolutiv al conceptului, care în perioada războiului rece avea o componentă preponderent militară, iar astăzi difuzează pe întreg spectrul activităților care definesc însăși noțiunea de globalizare.

Observăm și o scădere a accentului pus pe nivelul național al securității înlocuit astăzi cu cel regional, internațional și individual, iar aceasta, deși nu se exclud, au procentual vorbind diferite prevederi pentru fiecare stat în parte. Este adevărat însă că globalizarea nivelează valorile aducându-le la un numitor comun și deci pentru viitor este posibil a se realiza o politică comună a statelor în această privință.

Demersul pe care l-am întreprins pentru elaborarea acestei teze n-a fost unul lipsit de dificultăți tocmai datorită acestei complexități a temei abordate și, sunt convinsă că lucrarea mea, deși aduce unele contribuții importante la elucidarea problematicii în discuție este perfectibilă.

Teza de doctorat se concentrează, în principal, asupra globalizării și sistemului național de securitate prin prisma evoluțiilor asupra celor patru capitole: abordarea conceptului asupra problematicii de analiză; analiza dimensiunilor și interdependențelor în globalizare; multiplicarea acțiunilor în relațiile internaționale; manifestarea puterii statului națiune în globalizare.

Primul capitol, intitulat „*Clarificări și delimitări teoretico-metodologice asupra problematicii de analiză*” cuprinde o analiză a globalismului și globalizarea în secolul XXI, a imperialismului și globalizării pe coordonatele neoliberalismului, despre statul națiune în globalizare și asupra politicilor publice privind securitatea națională.

Cel de-al doilea capitol, denumit „*Dimensiuni și interdependențe în globalizare*” este focalizat asupra economiei în secolul XXI, a modelelor socio-

umane în societatea secolului XXI, începând de la militarism și confruntarea ideologică din secolul XX la noile forme ale democrației, dimensiunilor procesului de globalizare și a militantismului social și influențe asupra decidenților instituționali asupra politicilor de securitate

Cel de-al treilea capitol, „*Multiplicarea acțiunilor în relațiile internaționale*” continuă acest studiu, conținutul acestuia axându-se asupra nivelurilor de analiză în relațiile internaționale, a liberalismului economic, a societății civile transnaționale și a contrademocrației - o nouă formă a democrației

Analizele realizate în capitolul IV, „*Manifestarea puterii statului națiune în globalizare*” sunt realizate sub aspectul conceptului de putere și tipologia puterii, a fundamentelor strategiei naționale de securitate și a dinamicii relației politice de securitate - strategii de securitate, suveranitatea și securitatea națională în globalizare.

Sintetizând, România capătă un statut deosebit în conjunctura internațională actuală, devenind un factor de stabilitate puternic, cu drepturi egale cu a celorlalte state membre dar și căpătând obligații în aceeași măsură. În paralel cu statutul de stat membru al Organizației Nord-Atlantice (N.A.T.O.) și Uniunii Europene (U.E.), România trebuie să își asume responsabilitatea de a formula un punct de vedere românesc asupra viitorului Europei, un aport la consolidarea conceptului de securitate națională în contextul noii arhitecturi a continentului.

Actualitatea și complexitatea acestui fenomen a dus la alegerea temei acestei lucrări.

CAPITOLUL I. CLARIFICĂRI ȘI DELIMITĂRI TEORETICO-METODOLOGICE ASUPRA PROBLEMATICII DE ANALIZĂ

În ultimii ani s-a dovedit faptul că dimensiunea economică a globalizării reprezintă o prioritate permanentă pentru liderii statelor lumii, aceasta poziționându-se de altfel în topul principalelor procese de globalizare din restul domeniilor.

A devenit de notorietate faptul că, din perspectiva economică, globalizarea reprezintă în principal integrarea la nivel mondial a comerțului, producțiilor diverse și a sistemului bancar și financiar, de pe urma cărora statele mai puțin dezvoltate ar putea beneficia din plin.

Realitatea ultimilor ani vine să confirme însă, din păcate, faptul că globalizarea actuală a generat nu dezvoltarea statelor sărace, așa cum s-ar putea crede, ci dimpotrivă, marginalizarea acestora, cu diminuarea gradului de participare la comerțul mondial, și reducerea accesului la puternica piața financiară internațională. Pe lângă toate acestea, globalizarea are capacitatea de a diminua considerabil și gradul de autonomie și de decizie ce se află la latitudinea guvernelor naționale ale statelor lumii, acestea fiind de multe ori puse în situația de a nu putea interveni corect ori suficient în vederea susținerii propriilor economii. Și chiar dacă nu toate economiile sunt incluse în cadrul sistemul global contemporan, se impune o stabilizare macroeconomică realizată la nivel mondial, stabilizare în absența căreia piața economică mondială ar putea avea destul de mult de suferit.

Asemenea fenomenului integrării, și fenomenul globalizării implică renunțarea la o parte dintre atributele suverane de statele membre, chiar dacă acestea sunt parte din fundamentele dreptului internațional.

Fenomenul globalizării a generat, printre multe altele, și o dificultate ce este tot mai des reclamată de unele instituții bancare de renume, acestea nemaiaivând

posibilitatea de a cumula informații vitale ori de a realiza actualizarea acestora în timp real, astfel încât să poată să fie utilizate cu maximă eficiență.

Ca urmare a recente crizei economice, mulți au fost specialiștii care au propus diverse soluții de ieșire din aceasta prin practicarea unui control de tip generalizat la nivelul economiei globale, respectiv:

- a) fie prin intermediul unei bănci unice sau a unei monede unice;
- b) fie printr-o autoritate unică la nivelul controlului monetar.

Și aceasta deoarece, așa cum deja s-a menționat, globalizarea are efecte negative diverse la nivelul tuturor statelor lumii, ea reușind să accentueze polarizarea deja formată între statele ce sunt considerate puternice prin prisma economică și statele mai puțin dezvoltate.

Așa cum remarca și renumitul Joseph E. Stiglitz (2010), dacă statele puternice ale lumii, ce pe bună dreptate sunt considerate a fi privilegiate, au capacitatea să depășească cu mult mai multă ușurință diversele șocuri economice, nu același lucru se întâmplă cu statele mai puțin dezvoltate, care din acest punct de vedere sunt în permanență defavorizate.

Globalizarea a reușit să impună statelor lumii o mărire a eficienței financiare nu doar la nivel național, ci și internațional, în același timp realizându-se o diminuare a implicării factorului politic în economie. Cu toate acestea, merită menționat și faptul că în actuala societate s-a ajuns la o creștere deosebită a interdependențelor existente între statele lumii, cu efecte ce se resimt în mod direct și imediat la nivelul riscului de propagare a diverselor dificultăți financiare în anumite zone ale lumii.

De asemenea, globalizarea le-a impus statelor ce aveau o economie mai săracă numeroase criterii de dezvoltare ferme, acestea având din păcate numeroase efecte adverse la nivelul populațiilor din acestea. Printre numeroasele efecte negative ale globalizării merită a fi amintit fenomenul de concentrarea puterii de decizie la nivelul unor mari grupuri de interese, fie acestea politice ori financiare.

Aderarea la Uniunea Europeană (U.E) a condus, de asemenea, și la aderarea la Agenția Europeană de Apărare (E.D.A.), structură care are un rol cheie în dezvoltarea capabilităților de apărare pentru operațiile de managementul crizelor sub egida Politici Europene de Securitate și Apărare (P.E.S.A.).

În acest context, România este interesată să participe la inițiativele europene de cooperare în domeniul armamentelor și la proiectele de cercetare și tehnologie din domeniul apărării derulate sub egida Agenției.

Participarea la dezvoltarea Politicii Europene de Securitate și Apărare reprezintă una dintre prioritățile politicii noastre de apărare.

În acest context se înscrie și crearea, la nivelul Departamentului pentru Politica de Apărare și Planificare, a unei structuri specializate cu gestionarea acestei problematici, responsabilă pentru coordonarea procesului de îndeplinire a responsabilităților ce revin Ministerului Apărării Naționale în contextul integrării în Uniunea Europeană (U.E.).

Față de cele prezentate, putem concluziona că la nivelul statului-națiune, politicile publice și implicit cele care au ca obiect securitatea națională trebuie centrată pe dezvoltarea piețelor pentru export, atragerea de capital străin. O concluzie relevantă vizează relația dintre comerțul la scară mondială, care este într-o mai mare și standardele naționale de viață, ce sunt determinate în mare măsură de factorii interni. Astfel, politicile publice naționale trebuie să răspundă cerințelor de coerență, integrate în mecanismele globale ale competitivității.

CAPITOLUL II. DIMENSIUNI ȘI INTERDEPENDENȚE ÎN GLOBALIZARE

În procesul globalizării, cooperarea dintre state este tot mai strânsă, care se prezintă atât ca o necesitate dar și ca un efect benefic. Aceste determinări sunt generate și de provocările actuale care sunt tot mai evidente ca urmare a creșterii interdependențelor dintre națiuni. Acestea se pot rezuma la terorism, extremism, separatism, corupție, rețele de crimă organizată, conflicte regionale, catastrofe ecologice etc., care dobândesc tot mai mult un caracter global și care afectează stabilitatea și securitatea națională și internațională.

Urmare a accentuării și generalizării permanente a fenomenului internaționalizării, globalizarea a început să inducă în ultimii ani și o dezvoltare semnificativă a companiilor multinaționale, acestea extinzându-și piețele de desfacere într-un ritm exponențial, în paralel cu ridicarea standardelor concurenței la nivel mondial. Așa s-a ajuns în situația ca marile firme autohtone să fie obligate să facă față atât concurenței de la nivel național, cât și celei din afara granițelor, cu efecte ce se reflectă nu doar în veniturile pe termen lung, ci și în imaginea conferită populației.

Globalizarea la nivel economic induce o creștere accentuată a interdependențelor la nivelul statelor lumi, creștere datorată în principal extinderii și a dezvoltării legăturilor de tip transnațional în diversele domenii.

Conceptul de securitate națională este relativ nou, fiind introdus pentru prima dată în Statele Unite ale Americii după al doilea Război Mondial și înlocuind într-o anumită măsură alte concepte folosite pentru a descrie eforturile statului de a depăși anumite amenințări externe sau interne. Securitatea unei entități statale este asigurată dacă se are în vedere următoarele componente: componenta politică a

securității, componenta militară, componenta economică, componenta socială și cea ecologică.

În această accepțiune, statul este cel mai important, uneori chiar singurul actor al relațiilor internaționale, singurul care putea asigura securitatea cetățenilor atât pe plan intern, cât și internațional, iar preocuparea sa primordială este asigurarea securității. Pentru asigurarea securității, statele încearcă mereu să își maximizeze puterea într-un mediu considerat anarhic, anarhia fiind structura care caracterizează mediul internațional. Anarhia rezultă din observația conform căreia în timp ce la nivel intern există o conducere, legitimitate și monopolul utilizării forței la nivel intern este deținut de stat, la nivel internațional aceste caracteristici nu sunt regăsite. Alături de aceste caracteristici ale mediului tradițional de securitate mai trebuie menționate câteva consecințe ale mediului internațional anarhic: statele acționează singure în acest mediu internațional brutal, iar pacea nu este posibilă, ci doar o balanță a puterii, și într-un mediu anarhic nu poate fi implementată securitatea colectivă.

Multitudinea evenimentelor politice internaționale, puternic mediatizate, acordă tematicii geopolitice o dimensiune de actualitate cotidiană, ceea ce stimulează interesul celor cu o apetență intelectuală spre acest domeniu. În acest context, problemele legate de geopolitică și geostrategie au început să ocupe o poziție tot mai semnificativă, datorită impactului pe care îl au asupra explicării situațiilor actuale din lume și asupra proiecțiilor evoluțiilor viitoare.

Globalizarea este dinamică și reală, cauzând numeroase și frecvente schimbări în toate domeniile activității umane, caracterizând o epocă de transformări radicale. Diferite puncte de vedere, circumstanțe sau perspective conferă procesului o viziune pozitivă sau, din contră, una puternic negativă.

În contextul actual, doi factori importanți caracterizează globalizarea politică: descompunerea statului-națiune ca unitate politică și administrativă de bază

pentru ordinea mondială, fără concurență socio-politică sau militară și, consecvent, redefinirea coagulării socio-economice pe bază de interese și loialități altele decât națiunea.

Se poate concluziona că tehnologia modernă, creșterea integrării economice constituie o forță pozitivă pentru dezvoltare. Provocările, ca oportunități și costuri se manifestă atât la nivel național cât și global. În acest context opțiunile de politici economice ale statelor trebuie integrate la nivel global, iar toate dependențele trebuie direcționate pe ceea ce reprezintă forța și mai puțin slăbiciunea. Spiritul universalist se conturează tot mai mult pe viziunea unei lumi ca o structură omogenă, ca un sistem globalizat într-un cadru economic unitar.

CAPITOLUL III. MULTIPLICAREA ACȚIUNILOR ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

În acest moment, Uniunea Europeană nu are instituții cu puteri reale în ceea ce privește securitatea și nici doctrine propriu-zise bine reglementate, în ciuda faptului că există o serie de declarații foarte bine structurate. Viitorul în dezvoltarea noțiunii de „securitate europeană” vizează tocmai rezolvarea acestor puteri și dezvoltarea unor instituții cu un executiv puternic în privința securității.

Este bine cunoscut faptul că orice politică de securitate trebuie să aibă obligatoriu două componente, respectiv:

- a) partea teoretică - în care se explică ce anume trebuie securizat și de ce trebuie realizată această securizare;
- b) partea practică – în care se explică în detaliu toate resursele și formele efective de implementarea securizării.

Din păcate, în acest moment în Europa nu se întrunesc aceste două condiții, statele membre acționând și separat de Uniunea Europeană (U.E.) pentru alcătuirea unor politici de securitate proprii.

Definiția tradițională a securității, încă este în uz, securitatea fiind definită drept abilitatea de a menține valorile de bază ale societății fără ajutorul războiului. În situația în care se pune în discuție problema războiului, securitatea înseamnă a avea resursele și capacitatea de a câștiga războiul.

În contextul actual se vehiculează două concepții în cadrul cercurilor influente ale politicii de securitate:

- a) prima concepție este strâns legată de cercurile teoretico-academice - viziunea tradițională, conform căreia trebuie avut în vedere doar interesul statului, sens în care trebuie procurate toate resursele necesare pentru a se putea face față

atacurilor. Demn de menționat este faptul că atacurile interne sunt considerate ne semnificative, ele rămânând în sarcina poliției;

b) cea de-a doua viziune privește zona serviciilor de securitate și a altor organisme specializate pe apărare. În acest sens nu este vorba doar de război, ci și de toate modalitățile de a contracara pericolele reale cum ar fi crima organizată, imigrațiile necontrolate, delapidarea de bani, terorism etc.

Cea de-a doua viziune privind securitatea a devenit foarte influentă în anii de după finalul Războiului Rece. Și asta deoarece până în anul 1989 se considera că Uniunea Sovietică reprezintă un posibil pericol care trebuie luat mereu în considerare și asta deoarece nici o altă putere nu i-a luat locul.

Liberalismul de la noi nu corespunde standardelor occidentale sau, invers poate fi înțeles doar prin raportarea la un model unic sau la unele aplicații ale sale din unele țări de mai înalt prestigiu. Dacă în lumea civilizată liberalismul este destul de vechi, de câteva veacuri, la noi este vorba de un proces reluat, a fost adoptat, depășind sfera politică și socială și angajând situația Țărilor Românești, salvarea ființei naționale.

Societatea civilă cuprinde forme asociative de tip apolitic și care nu sunt părți ale unei instituții fundamentale a statului sau ale sectorului de afaceri. Astfel, organizațiile neguvernamentale - asociații sau fundații, sindicatele, uniunile patronale, sunt actori ai societății civile, care intervin pe lângă factorii de decizie, pe lângă instituțiile statului de drept pentru a le influența, în sensul apărării drepturilor și intereselor grupurilor de cetățeni pe care îi reprezintă.

Societatea civilă reprezintă „ansamblul raporturilor interindividuale, a structurilor familiale, sociale, economice, culturale, religioase, care se dezvoltă în societatea dată, în afara cadrului și intervenției statului”

Definiția aceasta vorbește de ansamblul raporturilor interindividuale etc., ceea ce ar presupune existența unor legături de autoritate și/sau funcționale între organizațiile ce compun societatea civilă.

Rolul societății civile în domeniul politicilor publice se va amplifica pe viitor, organizații ale acesteia implicându-se activ în tot ceea ce se întreprinde la nivel local, național sau regional și internațional. În acest sens, organizații ale societății civile vor participa la asigurarea unei mai bune conduceri pe plan local și național prin: constituirea de parteneriate în domeniile economic, politic, social, cultural.

Securitatea umană, ca ansamblul componentelor economică, socială, politică, sanitară, culturală, informațională și de mediu, se află într-o strânsă interacțiune și interdependență cu democrația, ca formă de organizare a conducerii societății.

Interacțiunea derivă din faptul că elementele constitutive ale securității umane, prin existența lor, la parametri optimi, creează premisele implicării responsabile, conștiente și voluntare a tuturor cetățenilor țării la viață și activitate socială, politică, economică, culturală și nu numai a statului.

În același timp, se poate afirma că securitatea umană și democrația sunt compatibile. Compatibilitatea lor este dovedită prin aceea că democrația creează și dezvoltă climatul legal, organizațional și psihosocial adecvat existenței și manifestării securității umane – la toate nivelurile – individ, grup, comunitate locală și națională.

Pe de altă parte, securitatea umană, prin caracteristicile sale, dă un nou avânt democrației, prin eliberarea omului de frica zilei de mâine și nevoile cotidiene, deschide câmp participării active a cetățenilor la dezbateră și soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea locală și țara lor.

Din perspectiva relațiilor internaționale, identitatea statului configurează și promovează interesele. Putem concluziona că dacă ne raportăm la interese, atunci acestea orientează comportamentul statului. În contextual globalizării, opinăm că ne

aflăm într-o etapă a reconceptualizării identității statului în condițiile în care tipurile de putere permit statelor să impună și să reproducă anumite interpretări ale realității ordinii internaționale.

CAPITOLUL IV. MANIFESTAREA PUTERII STATULUI NAȚIUNE ÎN GLOBALIZARE

Puterea reprezintă capacitatea de a transforma resursele în obiective și rezultate. Această capacitate se poate baza pe coerciție sau forme non-coercitive, ca manipularea sau persuasiunea. Odată cu sfârșitul Războiului Rece puterea nu mai este considerată în termeni exclusivi militari.

Globalizarea și interdependența au accentuat elementele economice, politice și sociale. În plus, statul nu mai reprezintă obiectul referent unic al securității deși rămâne actorul principal în determinarea strategiilor de securitate.

Ținând seama de rolul pe care îl deține în ansamblul vieții sociale, puterea reprezintă acea componentă socială fără de care nu poate exista activitate umană ordonată, pentru că puterea este aceea care stabilește scopurile activității umane, modul și cu ce mijloacele se vor realiza, precum și strategia după care se acționează pentru îndeplinirea lor.

În acest sens, puterea este cea care contribuie la manifestarea fiecărui membru al societății prin organizarea tuturor acțiunilor sociale și totodată impune ordinea socială, care, la rândul său, generează putere. Puterea reprezintă un concept fundamental pentru studiul relațiilor internaționale. Însă, la ce anume ne referim, mai exact, atunci când utilizăm conceptul de putere în analiza politicii internaționale? O definiție unanim acceptată nu este posibilă deoarece puterea reprezintă un concept cu multiple fațete.

Securitatea României se înscrie în politica de securitate a comunității euroatlantice. Politica țării noastre se realizează conform Constituției, cu respectarea dreptului internațional, obiectivelor și principiilor Cartei Națiunilor Unite,

documentelor Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (O.S.C.E.), precum și în litera și spiritul tratatelor și convențiilor internaționale la care este parte.

Strategia națională de apărare a țării pentru perioada 2015- 2019 se fundamentează pe sistemul de garanții de securitate și apărare a țării care cuprinde ansamblul mijloacelor, reglementărilor și instituțiilor statului român care realizează, protejează și promovează interesele naționale ale României.

Strategia se bazează pe realitatea internă a țării, pe relațiile internaționale actuale; scopul general al noii strategii va fi afirmarea, protejarea și apărarea, împreună cu aliații din Organizația Nord-Atlantică (N.A.T.O.), dar și cu celelalte state democratice din Europa a intereselor naționale de securitate și apărare necesare edificării unei României democratice, stabile politic, prospere economic și social, în măsură să participe la viața internațională.

Această strategie relevă faptul că securitatea la nivel global s-a transformat dramatic, vechile amenințări dispărând, în locul lor apărând altele, generate de tensiunile și instabilitatea provocate de incidența terorismului internațional și proliferarea armelor de distrugere în masă, amploarea rețelelor de crimă organizată transnațională, a traficului ilegal de droguri, de bunuri și de ființe umane precum și de politicile imprevizibile ale „statelor eșuate“ și ale celor cu regimuri autoritariste.

România, ca parte a comunității internaționale, se confruntă cu acest gen de riscuri. Principiul călăuzitor în arena relațiilor internaționale este acela că abordarea securității prin prisma strictă a factorului militar nu mai este suficientă și posibilă, iar succesul acțiunilor și stabilitatea sunt rezultatele afirmării unor noi.

Globalizarea, fenomen complex, multidimensional și omniprezent, generează efecte pozitive, dar și negative, combinate cu amenințările de securitate, îndeosebi cele asimetrice, într-o anumită măsură, le favorizează, creându-le câmp larg de manifestare.

Problema securității a preocupat colectivitățile umane de-a lungul existenței lor. Practic, necesitatea asigurării vieții constructive, de progres material și spiritual, a apărut odată cu apariția omului și a organizațiilor socioprofesionale.

Securitatea se realizează la toate nivelurile de organizare socială – individ-grup-stat-alianțe și se manifestă în toate domeniile vieții sociale: politic, economic, social, militar, demografic, ecologic, cultural etc. În cuprinsul aparatului categorial specific securității intră termeni precum: risc, amenințare, pericol, stare de securitate, agresiune, conflict, interese naționale, vulnerabilitate, obiective de securitate, sistem de securitate, mediu de securitate etc.

Politica de securitate se regăsește materializată în strategia de securitate care reprezintă organizarea și conducerea activităților pentru realizarea intereselor și obiectivelor puterii politice prin folosirea rațională a resurselor, asigurarea stabilității sociale, asigurarea schimbării și inovării privitoare la siguranța și securitatea sistemului social. Ea se realizează în toate domeniile de activitate: politico-diplomatic, economic, social, demografic, militar, cultural etc.

Suveranitatea de stat este acea calitate – trăsătură – a puterii de stat de a fi supremă în raport cu oricare alte puteri sociale existente în limitele sale teritoriale și independentă față de puterile oricărui alt stat sau organism internațional, calitate exprimată în dreptul statului de a-și stabili în mod liber, fără nici o imixtiune din afară scopurile sale pe plan intern și extern, sarcinile fundamentale pe care le are de îndeplinit și mijloacele necesare realizării lor, respectând suveranitatea altor state și normele dreptului internațional. Suveranitatea deși este o noțiune unitară în esența ei, implică totuși, două ipostaze ce reflectă cele două planuri pe care se manifestă: cel intern și cel extern. Depășindu-se stadiul în care se vorbește de „suveranitate internă” și „suveranitate externă”, astăzi se vorbește de două laturi ale aceluiași fenomen, între care există puternice legături de interdependență, formând un tot unitar.

Se poate concluziona că puterea statelor rămâne în continuare o variabilă interdependentă care modelează relațiile internaționale. Atributele de „variabil” și „interdependent” ale puterii evidențiază că aceasta se manifestă prin noi forme și noi canale sau vectori. De asemenea, noile forme de manifestare a puterii evidențiază două caracteristici majore: globalizarea nu este o garanție pentru pace și globalizarea nu este precursor pentru război.

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

Globalizarea este un fenomen multidimensional și complex, iar ca orice fenomen social și ca orice activitate umană, are părți pozitive, dar și negative. Cei care sunt împotriva globalizării uită sau ignoră avantajele ei, iar cei care sunt încântați de globalizare neglijează aspectele negative ale acesteia.

Globalizarea influențează raportul dintre securitatea națională și cea internațională, dar și alte raporturi (dintre securitatea națională și securitatea colectivă, precum și dintre securitatea colectivă și cea internațională). Totodată, ea determină și toate componentele acestor relații prin influența exercitată separat asupra securității naționale, securității colective și securității internaționale. Astfel, securitatea națională e influențată puternic de fenomenul globalizării prin efectele induse în desfășurarea activităților economice, sociale, politice, militare etc. din fiecare țară de pe Planeta Albastră.

Fenomenul globalizării, alături de altele, determină conturarea unui nou mediu de securitate ce reclamă o abordare globală și unitară a problematicii securității naționale prin securitate colectivă. Conceptul de apărare a devenit, neacoperitor pentru riscurile, pericolele, amenințările și agresiunile la adresa statelor naționale și a națiunilor. De aceea, sunt necesare decizii politice care să vizeze, în primul rând, reorganizarea instituțiilor statului și reorganizarea națiunii în scopul păstrării capacității ei de reproducere performantă.

Globalizarea poate fi cel mai bine percepută mai degrabă ca un proces sau un set de procese decât ca o stare singulară. Ea nu reflectă o logică lineară simplă, a dezvoltării, și nici nu prefigurează o societate sau o comunitate mondială. În schimb, reflectă apariția rețelelor și a sistemelor de interacțiune și de schimb interregionale. În această privință, trebuie făcută distincția între angrenarea sistemelor naționale și societale în procese globale mai extinse și orice noțiune de integrare globală.

Globalizarea este asociată cu o structură globală dinamică, în evoluție, de facilitare și constrângere. Dar structura este și puternic stratificată, de vreme ce globalizarea este profund inegală: reflectă patternurile existente de inegalitate și ierarhie și totodată generează noi patternuri de includere și excludere, noi învingători și învinși. Astfel, globalizarea poate fi înțeleasă ca întruchipând procese de structurare și stratificare. Deși globalizarea comerțului contemporan cu armament a devenit tot mai condiționată de o logică comercială, ea este totuși, într-o măsură mult mai mare decât în orice altă perioadă anterioară, administrată de stat și supusă monitorizării și reglementării internaționale.

În ceea ce privește rolul României în sistemul internațional de securitate, reiterăm faptul că acesta derivă atât de la consolidarea securității interne specifice democrațiilor, cât și la afirmarea rolului activ în planul securității regionale, în cadrul Alianței Nord Atlantice și Politicii Externe de Securitate Comună a Uniunii Europene.

Sintetizând, România capătă un statut deosebit în conjunctura internațională actuală, devenind un factor de stabilitate puternic, cu drepturi egale cu a celorlalte state membre dar și căpătând obligații în aceeași măsură. În paralel cu statutul de stat membru al Organizației Nord-Atlantice N.A.T.O. și Uniunii Europene (U.E.), România trebuie să își asume responsabilitatea de a formula un punct de vedere românesc asupra viitorului Europei, un aport la consolidarea conceptului de securitate națională în contextul noii arhitecturi a continentului.

Convergența intereselor sale de securitate cu cele ale întregii comunități europene și euro-atlantice determină România să facă în continuare pași fermi pe calea integrării depline în cele două organizații, ca o investiție decisivă la stabilitatea și securitatea spațiului euro-atlantic și a celui central și sud-est european.

În viitor, probabil, se va accentua procesul de mondializare și, deci, de organizare a terorismului, tocmai datorită faptului că el se afla în avangarda infraccionalității, iar aceasta urmează o cale a structurării la nivel planetar. Se poate estima că terorismul va fi tot mai organizat, cu rețele de conducere și de acțiune în toată lumea, ceea ce va schimba radical configurația spațiului strategic internațional.

În determinările geopolitice asupra securității naționale și colective, se disting două tendințe opuse. Prima tendință este securizantă pe regiunile și zonele respective fiind rezultatul acceptării de către state a elementelor esențiale pentru o societate democratică, modernă, cum ar fi laicizarea instituțiilor statului, funcționarea instituțiilor statului de drept, a economiei de piață, respectarea drepturilor și libertăților civile, protecției minorităților, libertatea conștiinței etc. Consider că politica de securitate și apărare va trebui să se fundamenteze pe relații bi și multilaterale ale statelor pentru a forma coaliții și alianțe militare ca niște structuri internaționale de securitate colectivă; ele trebuie să-și asume responsabilitatea exportului de securitate, pe lângă cea de import de securitate, pentru a participa la apărarea celorlalte state, care sunt și ele membre ale respectivei organizații de securitate colectivă.

În consecință, între politica externă și cea de securitate va trebui să se creeze o legătură mai strânsă în scopul promovării mai dinamice a intereselor colective.

Politica externă și cea de securitate a Uniunii Europene U.E. trebuie să se sprijine reciproc cu mai multă forță, deoarece o politică externă eficientă și eficientă conduce la creșterea garanțiilor de securitate, iar o politică de securitate eficientă contribuie la creșterea valorii deciziilor și rezultatelor acțiunilor externe ale comunității europene. Trebuie să crească rolul organismelor, organizațiilor și structurilor internaționale și regionale de securitate (O.N.U., O.S.C.E., N.A.T.O., U.E., C.E. etc.) în asigurarea securității statelor prin securitate colectivă; în acest scop ele trebuie să continue procesul de transformare și de adaptare mai rapidă la

noul mediu internațional de securitate, la noile realități și să coopereze mai îndeaproape cu organizațiile neguvernamentale cu diverse preocupări (sindicale, umanitare, antiglobaliste, ecologice etc.) și cu alți actori de securitate transnaționali. Pentru ca deciziile de securitate colectivă să capete mai multă greutate se impune o racordare oportună la determinările mediului geopolitic european și mondial.

În privința securității naționale, factorul de decizie politică nu trebuie să scape din vedere nici un moment necesitatea unor concepții coerente, adică acel caracter unitar al concepțiilor care să permită elaborarea coerentă a deciziilor naționale de securitate în timp scurt.

În domeniul propunerilor ce se desprind, se remarcă necesitatea:

- a) dezvoltării diverselor mecanisme specifice în vederea menținerii autorității asupra societăților și economiilor naționale;
- b) unei reconsiderări a ideilor și conceptelor ce sunt adânc înrădăcinate în cadrul economiei, al politicii, ca și în relațiile internaționale, ce are în vedere minim trei aspecte, respectiv limitele politicii, natura și sursele puterii în societate;
- c) consolidarea unicității continentului european, ca echitate între parteneri și consolidat din perspectiva democrației;
- d) identificarea mecanismelor pentru depășirea dificultăților și crizelor, pe baza unor prezumții care să se confirme în realitatea economică, politică și socială.

De asemenea, se are în vedere realizarea unei indivizibilități a autorității în cadrul unei economii de piață, prin intermediul:

- a) unei reechilibrări a raporturilor dintre state și piețe, avându-se în vedere faptul că în societatea contemporană, în cadrul diverselor aspecte cruciale, piețele au capacitatea de a influența statele;

- b) puterii pe care o manifestă asupra rezultatelor acțiunii statelor lumii, putere ce este exercitată în mod impersonal de către piețe;
- c) menținerii puterii economice naționale, chiar și în situația în care aceasta se integrează în economia de piață la nivel mondial;
- d) conceptului de bază al puterii și al securității, ce rămâne cea mai importantă variabilă independentă în procesul modelării relațiilor internaționale.

Se remarcă faptul că globalizarea nu poate fi considerată o garanție pentru pace, dar nici un precursor al conflictului, ea reprezentând mai degrabă un „mijloc” prin care sunt exercitate noi manifestări ale puterii.

Se recomandă o promovare a strategiilor de securitate în corelație cu dimensiunile globalizării, caracteristicile amenințărilor și oportunităților asociate prin adecvarea (schimbarea) modurilor tradiționale în care securitatea națională și politicile economice s-au ocupat de interesele naționale.

De asemenea, se recomandă alocarea resurselor (financiare, politice, umane) în vederea reconceptualizării securității pentru identificarea, ca și „declararea” unor amenințări.

Conceptul de securitate umană se manifestă tot mai mult și mai influent și reconceptualizarea securității naționale.

Pe fondul schimbării echilibrului dintre state și actorii nonstatali, ca urmare a globalizării prin care s-a subminat capacitatea statelor de a aborda provocările de securitate prin propriile eforturi, este nevoie de cooperare pe toate planurile, respectiv zonal, regional, dar și internațional.

Globalizarea a transformat securitatea (națională și internațională) în două moduri semnificative, respectiv:

- a) diminuarea conflictelor inter-statale și multiplicarea conflictelor de mică intensitate (insurgente, războaie etnice, civile etc.);

b) subminarea capacității statelor de a aborda singure provocările de securitate și cele militare.

În acest context complex se conturează tot mai mult centralitatea rețelelor în domeniul securității internaționale față de care strategiile naționale de securitate trebuie raportate la acestea.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

a) Acte normative

1. Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 190 din 18 martie 2014
2. Legea nr. 656/ 2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism cu modificările și completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 702 din 12 octombrie 2012
3. *Strategia Națională de Apărare a României 2015-2019*, adoptată de Parlament prin Hotărârea nr.33/25, publicată în Monitorul Oficial nr.450 din 23 iunie 2015
4. *Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2015-2020*, adoptată de Guvern prin Hotărârea nr. 779/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 763 din 13 octombrie 2015
5. punishment of certain offences, the preservation of peace and the maintenance of order), Parliament of the United Kingdom, 20 iulie 2000.
6. Carta Alba a Apărării, Hotărârea nr. 12 din 11 aprilie 2016 a Ședinței comune a Senatului și Camerei Deputaților, care a fost publicată în „Monitorul Oficial“, Partea I, nr. 310 din 22 aprilie 2016.

b) Lucrări de autor (i)

1. Barrie AXFORD, *Theories of Globalization*, MA, Polity Press, 2013
2. Ana BAL, *Economii în tranziție*, București, Editura Oscar Print, 2008
3. Phillys BENNIS, *Understanding ISIS and the new global war on terror*. Northhampton, MA, Olive Branch Press, 2015
4. Sven BISCOP, Richard WHITMAN, *The Routledge Studies in European Security and Strategy*, 2010
5. Anthony BURKE, Rita PARKER, *Global Insecurity. Futures of global chaos and governance*, Macmillan Palgrave, UK, 2017

6. Noam CHOMSKY, *State eşuate. Un abuz al puterii și un atac asupra democrației*, traducere de Henrieta Anișoara Șerban, București: Editura Antet, 2007
7. Raluca Irina CLIPA, *Economiile de aglomerare și competitivitatea regională*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2017
8. Mai'a K. Davis CROSS, *Security Integration in Europe – How Knowledge-Based Networks are transforming the European Union.*, Journal of Regional Security, 2013, 8:1, 83–85, Belgrade Centre for Security Policy, 2011
9. Guillermo de la DEHESA, *Învingători și învinși în globalizare*, traducere Sanda Ileana Racoviceanu, Editura Historia, București, 2007
10. Aleksandr G. DUGIN, *Bazele geopoliticii*, Editura euroasiatica.ro, București, 2011
11. Sterian DUMITRESCU, Ana BAL, *Economie Mondială*, Editura Economică, București, 2009
12. George C. EDWARDS, Martin P. WATTENBERG, Robert L. LINEBERRY, *Government in America: People, Politics, and Policy*, 2012
13. Marion FOURCADE, *Economists and Societies: Discipline and Profession in the United States, Britain, and France, 1890s to 1990s*, Princeton University Press, 2009
14. Teodor FRUNZETI, *Globalizarea securității*, Editura Militară, București: 2007
15. Francis FUKUYAMA, *America la răscruce Democrația, puterea și moștenirea neoconservatoare*, traducere de Andreea și Nicolae Năstase, Editura Antet, București, 2006
16. Friedrich August von HAYEK, *Prețuri și producție*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2017
17. Lui HEBRON, John F. STACK, *Globalization. Debunking the myths*. Third edition. Lanham Maryland, Rowman & Littlefield, 2016
18. Eric HOBBSBAWM, *Globalizare, democrație și terorism*, Editura Cartier, Chișinău, 2016
19. Lucian ISPAS, *Dimensiuni ale modernizării capacităților militare* Editura Academiei Forțelor Terestre, Sibiu, 2014
20. Robert O. KEOHANE, Josef S. NYE, *Răzbumarea geografiei*, Editura Litera, București, 2014

21. Stephanie LUCE, *Labor Movements, Global Perspectives*, Polity Press, Cambridge, 2014
22. Mircea MALIȚA, *Între pace și război*, Editura C.H. Beck, București, 2007
23. Ion, MARIN, Țuțu, PIȘLEAG, *Geopolitica și terorismul*, Editura: Sitech, Craiova, 2009
24. Carolina MATOS, *Globalization, gender politics, and the media. From the West to Latin America*. Lanham, Lexington Books, 2017
25. Helen MILNER and Andrew MORAVCSIK, eds. *Power, Interdependence and Non-State Actors in World Politics: Research Frontiers*, Princeton University Press, Princeton, forthcoming, 2010
26. Traian-Alexandru MIU, *Globalizare și ortodoxie. Provocări și perspective*, Editura Universitară, București, 2015
27. Angie MOHR, *The Effects of Economic Globalization on Developing Countries*, Small Business, 2014
28. Peter NEWELL, *Globalization and the Environment: Capitalism, Ecology and Power*, Polity Press, New York, 2012
29. Cristina PEICUTI, *Lumea în Criză- Erorile Sistemului*, Editura Polirom, Iași, 2011
30. George Antoniu PIȘLEAG, *Structura conflictelor internaționale în secolul al XXI-lea*, Editura Sitech, Craiova, 2017
31. Țuțu PIȘLEAG, ș.a., *Despre terorism, aproape totul*, Centrul Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2007
32. Țuțu PIȘLEAG, Florinel IFTODE, *Securitate regională*, Editura Universitară Danubius, Galați, 2016
33. Cristian C. POPESCU, *Putere și globalizare. Volumul 1. Evoluția centrelor de putere economică până la sfârșitul secolului XX*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2016
34. Alexa ROBERTSON, *Media and Politics in a Globalizing World*, Polity Press, Oxford, United Kingdom, 2015
35. Alexandra SARCINSCHI, *Globalizarea insecurității. Factori și modalități de contracarare*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2006
36. Joseph E. STIGLITZ, *În cădere liberă - America, piața liberă și prăbușirea economiei mondiale*, Editura Publica, București, 2010

37. Thomas G. WEISS, *Global Governance: Why? What? Whither?*, Polity Press, Cambridge, 2013
38. Steve WILLIAMS, Harriet BRADLEY, Ranji DEVADASON, Mark ERICKSON, *Globalization and Work*, Polity Press, Cambridge, 2013

c) Articole, publicații, lucrări (studii de cercetare)

1. Robert COOPER, *The new liberal imperialism*, Observer Worldview, Sunday, publicat în data de 7 aprilie, 2002
2. Dacian DUNA, *Politica securității europene la începutul secolului XXI. Uniunea Europeană și noua geostrategie a Estului*, teză de doctorat, conducător științific prof.univ.dr. Vasile Pușcaș, Cluj-Napoca: Universitatea Babeș-Bolyai, 2007
3. Katarina ENGBERG, *The EU and Military Operations*, Foreign Affairs, Capsule Review March/April 2014 Issue
4. Dorin EPARU, *Implicarea departamentului pentru politica de apărare și planificare în asigurarea stării de securitate națională în Constantin MOȘTOFLEI*, Coordonator, *Perspective ale securității și apărării în Europa* Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională-Volumul 5, 19-20 noiembrie 2009, BUCUREȘTI
5. Lawrence FREEDMAN, *International Security: Changing Targets*, în Foreign Policy, No. 110, Special Edition: Frontiers of Knowledge, 1998
6. Mihaela, GHEORGHE, *Securitate. Strategii de Securitate*, Buletinul Universității de Apărare “Carol I”, nr. 1/2009
7. Stephen D. KRASNER, *Governance Failures and Alternatives to Sovereignty*, în Working Papers, no. 1, Center on Democracy, Development, and The Rule of Law, Stanford Institute on International Studies, 2004
8. Fariborz MOKHTARI, *No one will scratch my back: Iranian security perceptions in historical context*, The Middle East journal no. 2, vol. 5, 2005
9. Iordache OLARU, *NATO and Stability's Projection. New Missions, New Procedures*, Romanian Military Thinking, no. 1, 2005
10. Cristian PAUN, *Criza economică – cauze, caracteristici, explicații*, Sfera politicii, volumul XVIII, iunie 2010

11. Țuțu PIȘLEAG, *Implicații ale globalizării asupra puterii și securității statului*, Studii de securitate publică, Volumul II, numărul 1(5)2013
12. Oana POPESCU, *Salvarea din periferie*, Foreign Policy, noiembrie-decembrie, 2012
13. Alistair SHEPHERD, *The European Security Continuum: Inside-Out or Outside-In?*, Research Excellence Framework (REF), Aberystwyth University, 2014
14. Jessica STEWART, *The Interdependence of Security and Perception* în Journal of Security Sector Management, vol. 4, no. 3, 2003
15. Neculai STOINA, *Evoluția fenomenului terorist și implicații asupra acțiunilor militare*, Revista Academiei Forțelor Terestre, Anul IX / nr.3 (35), Trimestrul III - 2004
16. Cristian TRONCOTĂ, *Studii de securitate*, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Științe politice, Relații Internaționale și Studii de Securitate, Sibiu 2008
17. John J. WILD, Kenneth L. WILD, *International Business: The Challenges of Globalization*, 8th Edition, Pearson, 2016
18. *** *Buletinul Universității de Apărare “Carol I”*, nr. 1/2009

d) Surse on-line

1. www.securitateanationala.ro
2. <http://impactstrategic.unap.ro>
3. <http://cssas.unap.ro/ro/carti.htm>
4. <http://www.presidency.ro/static/ordine/SSNR/SSNR.pdf>
5. <http://www.mi.rei.ase.ro/Site%20MI/MI.pdf>
6. https://www.academia.edu/1430429/David_Held_Anthony_McGrew_David_Goldblatt_Jonathan_Perraton_Transform%C4%83ri_globale._Politic%C4%83_economie_%C5%9Fi_cultur%C4%83_Polirom_Ia%C5%9Fi_2004
7. <http://www.thomaspmbarnett.com/published/pentagonsnewmap.htm>
8. <http://www.businesspme.com/articles/strategie/8/analyse-strategique.html>
9. <http://www.ipu.org/news-f/10-6.htm>
10. <http://www.id.gov.jo/Seminars/2%20Gamal%20Soltan%20FInal%20WSI.doc>
11. http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?id=261&lang=EN&mode=g

12. <http://www.romanalibera.ro/actualitate/eveniment/12-ani-de-la-intrarea-romaniei-in-nato--americani-au-ajuns-in-marea-neagra--romanii---in-afghanistan-411673>
13. <http://www.imf.org/external/index.htm>
14. <http://usgovinfo.about.com/library/weekly/aa061702a.htm>
15. <http://www.economist.com/node/998140>
16. <http://www.ebrd.com/downloads/research/transition/TR99.pdf>
17. <http://www.ebrd.com/downloads/research/transition/TR00.pdf>
18. <http://www.insse.ro/cms/>
19. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/1999/02/1099ch1.pdf>
20. <http://www.ebrd.com/downloads/research/transition/TR00.pdf>
21. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/1999/02/1099ch1.pdf>
22. <http://econ.as.nyu.edu/docs/IO/28042/EconomicTransition.pdf>
23. <http://www.ebrd.com/downloads/research/transition/TR99.pdf>
24. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/1999/02/1099ch1.pdf>
25. <http://www.iie.com/publications/papers/williamson0904-2.pdf>
26. http://fas.org/sgp/library/quist2/app_e.html
27. <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/solanae.pdf>
28. <http://www.eeas.europa.eu/csdp/about-csdp/european-security-strategy/>
29. <http://www.iss-eu.org>
30. <http://www.eeas.europa.eu/csdp/about-csdp/european-security-strategy/>
31. <http://www.armyacademy.ro>
32. <http://www.investopedia.com/terms/o/oftheo.asp>
33. <http://www.networkworld.com/news/2008/091508-wall-street-shakeup.html>
34. <http://data.worldbank.org/mdgs>
35. http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/europe_2020_explained.pdf
36. <https://www.whitehouse.gov/blog/2015/11/13/watch-president-obamas-statement-attacks-paris>
37. <https://www.mi5.gov.uk/home/about-us/what-we-do/the-threats/terrorism.html>